



ايستگاه درس



## الکتريسيته ساكن

← اگر ميله‌ی شيشه‌ای خنثی را با پارچه‌ی ابريشمی خنثی مالش دهيم، ميله‌ی شيشه‌ای بار مثبت و پارچه ابريشمی بار منفی پيدا می‌کند.

← اگر ميله‌ی پلاستيکی خنثی را با پارچه‌ی پشمی خنثی مالش دهيم، ميله‌ی پلاستيکی بار منفی و پارچه‌ی پشمی بار مثبت پيدا می‌کند.

← وقتی یک روکش پلاستيکی را روی ظرف غذا می‌کشيم و در لبه‌های ظرف فشار دهيم در اثر مالش بار یکی مثبت و بار دیگری منفی می‌شود پس نیروی بين روکش پلاستيکی و لبه‌ی ظرف از نوع جاذبه است.

← در سری الکتريسيته مالشی مواد پايين‌تر الکترون خواهی بیشتری دارند بنابراین در اثر مالش دو جسم الکترون از ماده بالاتر جدول به ماده‌ی پايين‌تر منتقل می‌شود.

بایستگی بار

← مجموع جبری همه‌ی بارهای الکتريکی در یک دستگاه منزوی ثابت است.

کوانتیده بودن بار

← بار یک جسم همواره مضرب درستی از بار بنيادی (e) است:  $q = \pm ne$



### اصل برهم نهی نیروهای الکتروستاتیکی

← نیروی الکتریکی وارد بر هر ذره برآیند نیروهایی است که هریک از ذره‌های دیگر در غیاب سایر ذره‌ها بر آن ذره وارد می‌کنند.

### میدان الکتریکی

← خاصیتی است که هر ذره‌ی باردار در فضای اطراف خود ایجاد می‌کند.

← میدان الکتریکی کمیتی برداری است که اندازه‌ی آن  $E = \frac{F}{q_0}$  است و جهت آن همان جهت نیروی وارد بر

آزمون است.  $(\frac{N}{C} \equiv \frac{V}{m})$

← در شعله‌ی شمع یون‌های مثبتی ایجاد می‌شود که می‌تواند توسط کلاهک مولد واندوگراف منحرف شود.

### اصل برهم نهی میدان‌های الکتریکی

← میدان الکتریکی ناشی از چند بار در نقطه‌ای از فضا برابر مجموع میدان‌هایی است که هر بار در نبود سایر بارها در آن نقطه از فضا ایجاد می‌کند.

### قاعده‌های رسم خطوط میدان

- در هر نقطه بردار میدان مماس بر خطوط میدان عبوری از آن نقطه است.
- میزان تراکم خطوط میدان در هر ناحیه از فضا نشان دهنده‌ی اندازه‌ی میدان در آن نقطه از فضا است.
- خطوط میدان از بارهای مثبت خارج و وارد بارهای منفی می‌شود.
- خطوط میدان هیچگاه همدیگر را قطع نمی‌کنند.

### میدان الکتریکی یکنواخت

← خطوط میدان بین دو صفحه با بار قرینه، موازی و هم فاصله هستند یعنی بردار در تمام نقاط بین دو صفحه هم جهت و هم اندازه‌اند.



### الکتريسيته ساكن

- ← نيروي وارد بر بار مثبت در جهت ميدان و نيروي وارد بر بار منفي در خلاف جهت ميدان الكتريكي است.
- ← اگر بار الكتريكي به طور خودبه خودي حرکت كند انرژي پتانسيل آن كاهش مي يابد.
- ← اگر ذره ي باردار در خطوط ميدان حرکت كند كار نيروي الكتريكي قرينه تغييرات انرژي پتانسيل است.
- ← اگر ذره ي باردار را با سرعت ثابت در خطوط ميدان به حرکت درآوريد كار نيروي ميدان قرينه ي كار شخص است.
- ← معمولا پتانسيل زمين يا نقطه اي از مدار را برابر صفر مي گيرند و به آن نقطه ي زمين مي گويند.
- ← بار الكتريكي روي سطح خارجي رسانا توزيع مي شود. تراكم بار روي نقاط نوک تيز بيشتري است ميدان درون رسانا صفر است و پتانسيل همهي نقاط جسم يكسان مي شود.
- ← اگر جسم رسانا (چه باردار چه خنثي) درون ميدان قرار گيرد آرايش بارها به گونه اي تغيير مي كند كه ميدان ناشي از آرايش جديد بارها ميداني درون جسم ايجاد مي كند كه هم اندازه و خلاف جهت ميدان خارجي است. بنابراین ميدان خالص درون جسم صفر مي شود.
- ← خازن وسيله اي است كه مي تواند بار و انرژي الكتريكي را در خود ذخيره كند.
- ← باتري ها انرژي را با آهنگ نسبتاً كمی به مدار مي دهند اما خازن باردار مي تواند انرژي را با آهنگ بسيار زيادي به مدار بدهد.
- ← خازن تخت از دو صفحه ي رساناي موازي تشكيل شده كه بين آن نارسانا است.
- ← در يك خازن نسبت بار ذخيره شده به اختلاف پتانسيل همواره مقدار ثابتي است كه به آن ظرفيت خازن مي گويند.
- ← آب،  $NH_3$  و  $HCl$  دي الكتريك قطبي هستند.
- ← متان و بنزن دي الكتريك غير قطبي هستند. اين مولكول ها در ميدان درون خازن قطبيده مي شوند.
- ← دي الكتريك باعث افزايش حداكثر ولتاژ قابل تحمل خازن است.
- ← در فروريزش الكتريكي تعدادي از الكترون هاي اتم هاي ماده ي دي الكتريك كنده شده و مسيرهاي رسانا درون دي الكتريك ايجاد مي شود.



الکتریسیته ساکن

← هنگام شارژ خازن توسط باتری، اختلاف پتانسیل بین دو صفحه خازن به آهستگی افزایش می‌یابد بنابراین برای انتقال بارهای بعدی به کار بیشتری نیاز است.

$$q = \pm ne$$

$$F = \frac{kq_1q_2}{r^2}$$

$$E = \frac{kq}{r^2}$$

$$F = Eq \rightarrow E = \frac{F}{q}$$

بار دو کره رسانای مشابه پس از اتصال  $\leftarrow q_T = \frac{q_1 + q_2}{2}$

نقطه‌ی تعادل دو بار همنام بین دو بار

فاصله‌ی دو بار  $d \rightarrow$

$$x = \frac{d}{\sqrt{\frac{q_2}{q_1} + 1}}$$

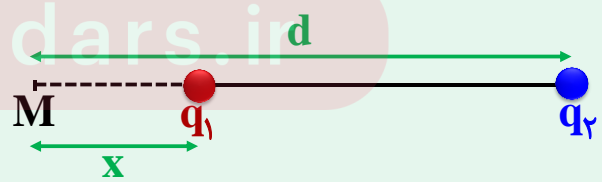
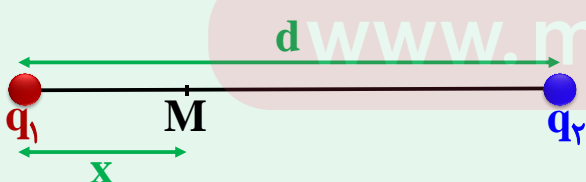
فاصله‌ی نقطه‌ی تعادل تا بار ضعیف‌تر

نقطه‌ی تعادل دو بار ناهمنام خارج از دو بار

فاصله‌ی دو بار  $d \rightarrow$

$$x = \frac{d}{\sqrt{\frac{q_2}{q_1} - 1}}$$

فاصله‌ی نقطه‌ی تعادل تا بار ضعیف‌تر





الکتریسیته ساکن

$$\Delta u = -Eqd \cos \theta$$

$$\Delta u = q\Delta V$$

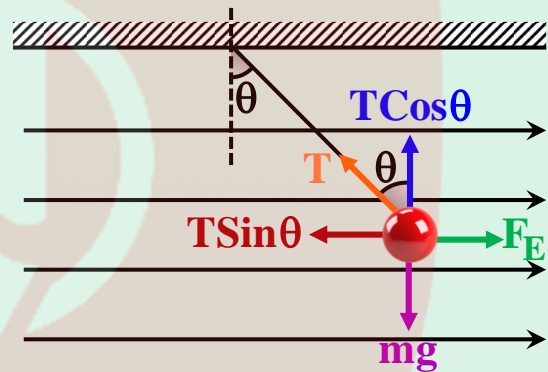
$$|\Delta V| = |Ed \cos \theta|$$

در حال تعادل

$$T \sin \theta = F_E = Eq$$

$$T \cos \theta = mg$$

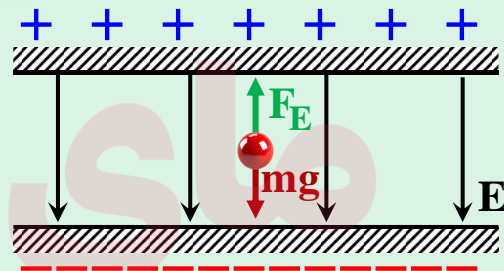
$$\tan \theta = \frac{Eq}{mg}$$



در حال تعادل

$$F_E = mg$$

$$Eq = mg$$



$$C = \frac{k\epsilon_0 A}{d}$$

$$C = \frac{q}{V}$$

$$E = \frac{V}{d}$$

$$u = \frac{1}{2} CV^2 = \frac{1}{2} qV = \frac{q^2}{2C}$$